Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
петак
12 јула
1940

Година VI
Бр. 163(1.548)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељка
Примерак 1 Д
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација Краља Александра 7. — Телефон: 21-65 — 21-06. Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.480 — Поштански фах број 178 — Рукописи и фотографије се не враћају.

Гроф Ћано напустио Салцбург и кренуо за Италију

Гроф Телеки и гроф Чаки вратили се у Будимпешту

„Месаџеро“ тврди да је на конференцији у Минхену посвећена велика пажња проблемима европског југоистока

ОЧЕКУЈЕ СЕ ОСТАВКА Г. ЛЕБРЕНА

КОГА БИ ЗАМЕНИО МАРШАЛ Г. ПЕТЕН

На челу владе налазио би се триумвират: Лавал-Марке-Веган

Минхен, 11 јула. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Министар иностраних послова гроф Ћано синоћ је посебним возом напустио Салцбург и кренуо за Италију.

На станици су грофа Ћана испратили: г. фон Рибентроп, и италијански амбасадор у Берлину и претставници локалних власти.

После неколико минута гроф Телеки и гроф Чаки посебним возом отпутовали су за Мађарску.

ПОВРАТАК У БУДИМПЕШТУ

Будимпешта, 11 јула. (А.А.) — ДНБ јавља:

Министар председник гроф Телеки и министар иностраних послова гроф Чаки вратили су се јутрос у Будимпешту.

Мађарским министрима приређен је на железничкој станици срдачан пријем.

Рим, 11 јула. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Италијански листови посвећују своје ступце, поред чланака и извештаја о поморској бици, боравку грофа Ћана у Немачкој и разговорима које је водио са Вођом Рајха и г. фон Рибентропом.

Листови констатују да је јучерашњи састанак био од великог историског значаја, па затим подвлаче да су се, поред претставника сила осовина, у Минхену налазили и претставници пријатељске земље Мађарске.

„Месаџеро“ каже да су мађарски државници допутовали у Минхен да би се консултовали са претставницима силе осовине у циљу координације своје акције на најмирнијем сектору континента, па каже на крају да је питањима југоистока Европе на конференцији у Минхену посвећена велика пажња.

—ооо—

Женева, 11 јула. — ДНБ јавља: Према вестима из Вишија, очекује се оставка претседника Републике г. Лебрена. Маршал г. Петен у том случају биће изабран за претседника Републике.

На челу владе налазио би се триумвират Лавал, Марке, Веган.

Ове вести још нису потврђене.

Женева, 11 јула. — (А. А.) Агенција Стефани јавља:

Како се из Вишија сазнаје, тамо стално круже гласови да ће неминовно доћи до оставке претседника Републике г. Лебрена.

За новог претседника Француске Републике дошао би маршал г. Петен.

За претседника владе у том случају био би наименован г. Лавал.

МИНИРАЊЕ СЕВЕРНОГ МОРА ДО ГРЕНЛАНДА

Лондон, 11 јула. — Званично се саопштава да су јединице британске морнарице минирале Северно Море од Орнејских острва до Исланда и од Исланда до Гренланда, у намери да спрече евентуални немачки покушај да тим путем искрцају трупе било у Шкотској, било у Ирској. (Рајтер)

НОВИ КОМАНДАНТ ЛЕЊИНГРАДСКОГ ВОЈНОГ ОКРУГА

Москва, 11 јула. (А.А.) — ДНБ јавља: „Краснаја звезда“ саопштава да је за новог команданта лењинградског војног округа наименован генерал г. Кирпунос.

МИНИСТАР ТРГОВИНЕ И ИНДУСТРИЈЕ Г. ДР. АНДРЕС ПИШЕ У БЕРЛИНСКОЈ РЕВИЈИ „ДАС РАЈХ“ О ПРИВРЕДНОЈ САРАДЊИ ЈУГОСЛАВИЈЕ СА НЕМАЧКИМ РАЈХОМ

Берлин, 11 јула. — (А. А.) Немачка ревија „Дас Рајх“ у свом последњем броју доноси следећи чланак г. др. Ивана Андреса „О привредној сарадњи са немачким Рајхом“.

„Југославија и Немачка започеле су пре шест година на привредном пољу дело, чији домен тек данас можемо тачно да сагледамо.

Кад данас гледам на привредне односе између Немачке и Југославије, морам да се дивим великим успесима који су постигнути за тако кратко време.

Стварно зачуђује колико се брзо Југославија, благодарећи пре свега својим добрим привредним везама са Немачком, могла да опорави од тешких последица светске и привредне кризе.

Кад говорим о садашњици, морам да мислим нарочито на међународне ратне заплете у Европи. Ни они нису могли да уздрмају наше међусобне приватне односе.

Ова стабилност наше међусобне размене добара најбољи је доказ да смо у својој привредној политици ударили правим путем.

Треба, пре свега, истаћи разлику структуре наших привреда која је била увек најбољи основ за живу размену добара.

Говорећи о разлици ових структура не мислимо само на опште познате везе које постоје између једне аграрне и једне индустриске земље. По мом мишљењу, поменута разлика не зависи само да ли ће Југославија увек имати 75 од сто земљорадника. Напредак индустрије у Југославији не би николико ометао да југословенска и немачка привреда допуњују једна другу. Супротно томе, појачање куповне моћи широких маса Југославије, до чега би дошло услед јачег развоја индустрије, код нас појачало би још у већој мери способност југословенске пијаце да купује немачке производе.

Разноликост привредне културе Југославије, нарочито њено велико богатство у рудама и другим сировинама, увек ће омогућити земљи да повећана увоз из Немачке изравна повећаним извозом у Немачку. Ово стање немачки меродавни привредници упознали су у пуној мери и то је баш онај прави разлог због кога је нова привредна политика Немачке наишла тако брзо на разумевање у југословенским круговима.

Напад британских бомбардера на поморске арсенале у Вилхелмсхафену и Бремену

Лондон, 11 јула. (А.А.) — Рајтер јавља:

Министарство ваздухопловства саопштава:

„Претпрошле ноћи бомбардери краљевског ваздухопловства извршили су напад на поморске арсенале у Вилхелмсхафену Бремену, затим на теретне станице у Рурској области, на рафинерије петролеја у Монехајму и на аеродроме у Боркуму, Текселу, Сиполу и Валхафену. Сви објекти су оштећени. Наши авиони вратили су се неоштећени.

У току дана непријатељски бомбардери извршили су, у пратњи ловачких авиона, нападе на наше трговачке бродове и на наше обале. Према обавештењима, која су досад стигла, наши ловачки авиони оборили су у току јучерашњег дана 11 непријатељских авиона, од којих су три били бомбардери. За време јучерашњих операција изгубили смо два ловачка авиона, а у току прекјучерашње акције против непријатеља изгубили смо три ловачка авиона.

—ооо—

Г. Рот је одбио да уђе у владу г. Џигурте?

ЦИРИХ, 11 јула. — „Ноје Цирихер Цајтунг“ јавља из Букурешта да г. др. Ханс Ото Рот, вођа немачке мањине у Румунији, није примио портфељ у влади г. Џигурте, и да га се одрекао, и то зато што би његово министровање могло да погорша добре односе међу националним мањинама у Румунији.

Г. Меркис ухапшен у Риги

Ковно, 11 јула. — (А. А.) Днб јавља: Бивши литвански претседник владе г. Меркис ухапшен је у Риги на путу за иностранство и враћен у Ковно.

Његово хапшење извршено је у тренутку када је г. Меркис хтео да уђе у авион за Стокхолм.

„Газета дел Пополо“ о узроцима војничког пораза Француске

Рим, 11 јуна. — „Газета дел Пополо“ се опширно бави разлозима због којих линија Мажино није могла да издржи немачки притисак, па примећује да непокретни рат не зависи од јачине утврђења, већ од равнотеже снага које стоје једна против друге. Француска је имала слабе и рђаве ваздухопловне снаге. Напротив, Велика Британија има добре ваздухопловне снаге; утврђено је да су британски авиони модерни и брзи, а грађени су од доброг материјала. Када су британски авиони ступили у акцију, увек је она давала добар резултат. Међутим, Велика Британија није дозволила да њени авиони учествују у битци у Француској у довољном броју, тако да је Немачка за кратко време добила надмоћ у ваздуху, и тако је равнотежа снага била померена у корист Немачке, а последица тога је била да Французи нису више могли држати своје положаје.

Што се тиче „новог немачког оружја“, ту се ради једноставно о немачкој пропаганди чији је циљ био да се противнику улије страх. Француска утврђења су сјајно одолела свима ударцима, и један веома велики број форова линије Мажино остао је апсолутно интактан, док је непосредна околина била управо опустошена. Међутим, апсолутна надмоћност Немаца у ваздуху дозволила им је да та утврђења тако интензивно и непрекидно бомбардују, да бранioци нису имали више могућности да се бране. На тај начин су пала највећа француска и белгиска утврђења. У томе моменту је дошло до покретног рата у коме се Немачка показала надмоћном, захваљујући својој техничкој спреми.

—o—

Генерал Антонеску пуштен на слободу

Букурешт, 11 јула. — (А. А.) Рајтер јавља:

Саопштава се да је генерал Антонеску који је јуче ухапшен, пуштен на слободу.

—ooo—

Швајцарски суд о британској акцији против француске флоте

Цирих, 11 августа. — „Ноје Цирихер Цајтунг“ се опширно бави акцијом британске флоте против француске, и своја излагања овако завршава: „За овај моменат, безобзирност поступка против француске флоте значи, пре свега, манифестацију несаломивости британске воље за борбом, са којом г. Черчил спроводи и своје политичке и дипломатске намере“.

—ooo—

Прва изјава де Керилиса

Њујорк, 11 јула. — По доласку у Отаву, познати француски новинар и десничарски посланик де Керилис, који је обучен у униформу капетана француског ваздухопловства, примио је новинаре и изјавио им:

— Прихваћање капитулације од стране владе маршала Петена у супротности је са духом и традицијама владе. Постоји још једна једина могућност да Француска спасе а то је да се бори заједно са Енглеском до коначне победе. Генерал де Гол је велики Француз и достојан претставник оне Француске која неће никада капитулирати.

РЕФОРМЕ

Дака Поповић

1

О томе каква ће изгледати политичка, економска и социјална Европа после овог рата није данас још могуће дати одређен одговор. Свакако да ће се у њој формирати сасвим нови поредак у свим правцима народног и међународног живота. Светски рат је дао у том погледу како се то данас већ јасно види, само половичне резултате. Светски рат је само омеђио границе европских народа, али није и задахнуо њихов будући живот новим духом. Тај задатак као да је остављен једном каснијем обрачуну. Да ли ће овај рат, коме још нисмо у стању да сагледамо краја, дати Европи сем нових граница и тај нови поредак то ће нам рећи, можда, већ идући месеци.

Овај рат није без икакве везе са минулим Светским ратом, јер га је повео вођа немачког народа не ради реванша, него ради укљештеног географског положаја који има немачки народ у срцу Европе. За излаз на широко море борили су се народи и у прошлости, и они су успевали у тој борби само утолико уколико је то дозвољавала Енглеска, која је прва од свих држава света схватила значај мора и посела све важније тачке земаљског шара. Са тим вековима поседаним и учвршћеним позицијама и са тако створеним стањем Немачка 20 столећа није могла да се измири и она, већ ево по други пут, озбиљно покушава да обори енглеске позиције и да је присили на деобу њене досадање искључиве превласти. Не презајући ни од најдрагоценијих жртава Немци су по напред израђеном плану без обзира на интересе других народа, за кратко време, превалили један део препрека. У мужевитим борбама они су стигли и посели цело лице Европе којим она гледа на Атлантски океан. При томе се показало, да немачка копнена војска по свом офанзивном духу, по опреми и по вођству нема такмаца на свету. Сада се та војска спрема да сврши и са другом и то тежом половином посла и већ идући месеци, можда и недеље, показаће да ли ће поморска превласт Енглеске бити подељена.

Из ових потреса на западу као и оних које је Совјетска Русија изазвала на истоку Европе јавља се код свих европских народа мисао о далекосежним унутрашњим политичким, економским и социјалним реформама. Јавља се тежња за оним новим духом и друштвеним поретком који се није могао да афирмише у Европи после Светског рата. И наша влада наговештава опсежне социјално-привредне реформе, у смислу јачег захватања државе у постојећу привредну и социјалну структуру. Мишљења која су се о томе чула нису толико одређена да би се још данас могли упуштати и у дубљу анализу. Али ако то није могуће чинити онда није на одмет ако се наша јавност позабави са неколико основних ствари које ваља расветлити пре него што би се приступило самом извођењу реформи.

Ако се жели промена целокупног политичког, социјалног и привредног система, како се то може наслућивати из изјава надлежних и из коментара неких наших листова, онда ваља пре свега утврдити главне карактеристике система у којем се наша земља налази. На жалост, то није тако лака ствар. Наша земља после ослобођења и уједињења налази се у сталном лутању између либерализма и екстремних социјалних и економских доктрина. Политички, ми смо кренули путем парламентарне демократије која се брзо претворила у демагогију и у парламентарни хаос. Економски, ми смо пошли путем либерализма, који смо под спољним утицајем све више напуштали, прихватајући ћутке многе мере дириговане привреде и етатизације. Социјално, ми смо загазили у експропријацију приватног власништва на једној страни, а на другој страни смо дозволили протекционизам и интервенционизам. Уместо одређених мера у законодавству ми смо прихватили концесионализам и тиме смо довели цео наш јавни живот у зависност од личности извршних органа, те смо тако створили атмосферу пуну несигурности у јавни привредни поредак.

Тако је наша земља дошла у то незавидно стање да је стварно остала без система. Можда је још тачније ако се каже да су се у нашем политичком, економском и социјалном животу јављали сви системи од најстаријих до најновијих. Када тако стоје ствари, онда се сваки паметан човек мора радовати намери владе да у овакав настали хаос заведе неки систем.

Али какав систем? Да ли постоји уопште један изграђен систем који би се могао трајно применити на сва земље у свету? Таквог система нема, а и они који се постављају као нови у неким европским државама после светског рата, стално се мењају и прилагођавају новим захтевима. Вера у систем је уопште једна заблуда. Није несрећа људи од система већ системи трпе од људи. И најбоља начела у једном систему не могу дати резултате ако их људи неће да поштују. А да су људи у стању да изиграју и најлепше системе, о томе смо се могли уверити и раније и данас на сваком кораку.

АКО ЖЕЛИШ МИР, БУДИ СПРЕМАН ЗА РАТ.

МИСЛИТЕ НА РАТНУ ОПАСНОСТ! КОЈА СЕ ШИРИ ПО ЕВРОПИ!

НИЈЕДНА ЗЕМЉА НИЈЕ ЗАШТИЋЕНА ОД РАТНЕ ОПАСНОСТИ!

ПРИСЕБНОСТ И ХРАБРОСТ УКЛАЊА ПОЛОВИНУ СВАКЕ ОПАСНОСТИ

СЕТИТЕ СЕ ДА ЈЕ НАША ВОЈСКА УВЕК ПОБЕЂИВАЛА, ЈЕР НИКАДА НИЈЕ ПОДЛЕГАЛА СТРАХУ, ПАНИЦИ!

(Из Пододбора за пропаганду одбора за заштиту од ваздушних напада)

Америка гради бомбардере који ће моћи летети из Америке у Европу и натраг у једном непрекидном лету

Њујорк, 11 јула. — Шест фабрика авиона у Калифорнији, чији капацитет претставља 60 од сто америчке авионске индустрије, направили су план по коме ће до краја ове године производити месечно до 1300 авиона најмодерније конструкције. Међу њима и један нов бомбардер који ће моћи летети из Америке у Европу и натраг у једном лету, не узимајући за то време погонски материјал, а носиће 26 тона бомби; осим тога и један мањи авион чија ће брзина бити просечно 650 км на сат, а кабина пилота бити од оклопљеног челика.

Британски адмиралитет тврди да у поморској битци у Средоземном Мору британска флота није имала губитака

Лондон, 11 јула. (А.А.) — Рајтер јавља:

Синоћ је адмиралитет издао следећи коминике:

„Приликом јучерашње битке између британских и италијанских поморских снага у Средоземном Мору, британска флота није имала прилике да ступи са непријатељем изблиза у борбу.

Једна непријатељска крстарица погођена је торпедом баченим из наших хидроавиона. Непријатељска противазионска артилерија жестоко је дејствовала, штитећи одлазак бродова у склоништа.

Као што је објављено у претходном саопштењу адмиралитета, међу британским ратним бродовима који су јуче водили борбу на другом делу Средоземног Мора, није било никаквих жртава.

Једна наша подморница, и то подморница „Партиен“ потопила је једну италијанску подморницу која је примећена на површини у домашају торпеда. Са подморнице „Партиен“ лансирана су торпеда која су погодила италијанску подморницу, чији се предњи део уздигао за 70 степени, а која је почела да тоне с крме, док су многи делови услед експлозије полетели у ваздух“.

—o—

Хапшење претседника Прашке општине због велеиздаје

Праг, 11 јула. (А.А.) — ДНБ јавља:

Издато је званично саопштење у коме се каже да је поведена истрага против једне илегалне групе непријатеља државе, чији су чланови одржавали везе са иностранством па су зато осумњичени за велеиздају.

Ухапшен је др. Клапка, досадашњи претседник општине града Прага, под оптужбом да је потпомагао рад поменуте групе.

Др. Клапка тим својим недозвољеним радом дошао је у противречност не само са својом дужношћу претседника прашке општине, већ и са интересима чешког народа.

—o—

6.000 француских официра у Палестини

Јерусалим, 11 јула. — Према саопштењима која су овамо стигла, до сада је преко 6.000 француских официра из Сирије прешло у Палестину, и ставило се на расположење британским војним властима. Међу њима се налазе чланови штаба досадашњег команданта француске војске у Сирији генерала Мителозера. („Асошијетед Прес“)

—o—

Генерал Мителозер дао оставку

Бејрут, 11 јула. Досадашњи командант француских трупа у Сирији генерал Мителозер дао је оставку на свој положај. За његовог наследника је именован генерал Масије, некадашњи главни инспектор француске коњице.

Гориво дрво

свако може добити од данас по ниским ценама ако се снабдева из дрваре **Хусковић**, тел. 28-78

Министар г. Бешлић у Новом Саду

Министар саобраћаја инж. г. Никола Бешлић, јуче после подне, у 14 часова допутовао је у Нови Сад. У друштву претседника општине г. др. Милоша Петровића обишао је дунавски кеј и извршио инспекцију над припремним радовима на изградњи кеја. Затим је министар г. Бешлић обишао поплављени терен и велику пумпу. На крају је одржао конференцију са својим партиским пријатељима. Прегледао је и радове на изради регулационог плана. Министар г. Бешлић синоћ се вратио у Београд.

БАН ДРИНСКЕ БАНОВИНЕ Г. МИХАЛЦИЋ СТУПИЋЕ НА ДУЖНОСТ ПОЧЕТКОМ АВГУСТА

Београд, 11 јула. — Досадашњи министар унутрашњих послова, нови бан Дринске бановине г. Станоје Михалцић, који је положио јуче заклетву, отпутовао је данас на краћи боравак у Словенију. После боравка у Загребу и Београду, бан г. Михалцић ће отпутовати на своју нову дужност у Сарајеву вероватно почетком августа.

Конференција О ДОДЕЉИВАЊУ ПОМОЋИ поплављенима у Новом Саду

Београд, 11 јула. — Министар социјалне политике и народног здравља г. др. Срђан Будисављевић посетио је јуче пре подне министра грађевина г. др. Миху Крека. На овом састанку претресло се питање додељивања помоћи поплављенима у Новом Саду.

Свечаном откривању споменика Витешком Краљу у Сомбору присуствоваће изасланство професионалних новинара

Сомбор, 11 јула. — Као што је ДАН јавио, у недељу 21 јула, пре подне, на најсвечанији начин открће се у Сомбору, на тргу Светога Ђорђа, пред градском кућом, споменик Блаженопочившем Витешком Краљу Александру Првом Ујединитељу.

Да би дочек изасланика друштава и установа био достојан и одговарајући величини и важности ове свечаности, а и да би се за изасланике могло благовремено побринути за смештај, умољена су сва друштва да најдаље до 17 јула известе са колико изасланика ће бити заступљена на прослави, да јаве имена њихова, дан и час доласка, као и то који од изасланика желе да учествују на банкету

Тога дана одржаће у Сомбору седницу управа Новосадске секције Југословенског новинарског удружења. После седнице чланови управе са сомборским професионалним новинарима, члановима Секције, заједнички ће узети учешћа на свечаности. (Дан)

Идући број „Дана“

због тарифског празника Петровдана изићи ће у суботу, 13 јула, у редовно време са датумом од 14 јула.

„Дојчес Фолксблат“ о разлозима обустављања пријема нових чланова у Културбунд

Данашњи „Дојчес Фолксблат“ објављује чланак вође Културбунда г. Бера у коме објашњава зашто је обустављено примање чланова у ову немачку организацију.

Према овом саопштењу г. Јозефа Бера, г. др. Сеп Јанко је пре свог одласка у Рајх неочекивано издао ово наређење, које је одмах ступило на снагу.

Претседник Културбунда г. др. Јанко, када је заузео претседнички положај, настојавао је не само да изгладди размирице Културбунда него и да убеди сваког члана да је потребно да са својим материјалним прилозима допринесе остварењу програма Културбунда. Констатовано је да је око 90 од сто од целокупног броја овдашњих Немаца приступило Културбунду. Они међутим, који су остали ван Културбунда послужили су се, према излагању г. Бера, следећим изговором:

Противни смо новом уређењу и данашњим методама у Културбунду зато што нас нико није питао за савет. Затим, зашто, да прилажем?! И шта се кога тиче колико вреди мој иметак! Други су резоновали тако да је боље чекати, јер се не зна шта ће донети будућност.

Они који нису приступили Културбунду били су сложни у томе да имају још увек времена за приступање. Међутим, и поред пакосних пророчанстава и очекивања, све се добро свршило. Ново уређење у Културбунду показало се као стално. Као доказ служи постављење претседника Културбунда за вођу народносне групе. Материјални успех је постигнут, а изостале су и неповољне последице за оне који су учлањени у Културбунду; напротив, члановима је отворен пут у правцу који није допуштен онима који нису учлањени. Убрзо се осетило да је важно да ли неко има чланску карту Културбунда или не.

Стари изговори више не пале. Развој ствари показао је да није више опортуно да неко не буде учлањен у Културбунду, јер би се могле пропустити извесне везе. У овом моменту, вели се даље, треба стати на пут нездравом повећању чланства. Тек после утврђивања чланства поново ће се почети са примањем нових чланова. Одлука по овом питању налази се у рукама вође народносне групе.

На расписани натечај за соколски марш усвојен је рад г. Светолика Пашћана

Београд, 11 јула. — Просветни одбор Савеза Сокола Краљевине Југославије, на расписани натечај од 26 априла о. г. за соколски марш, примио је 14 радова до одређеног времена.

Жири, који су сачињавали: г. г. мајор Драг. Живановић, в. в. капелник, Коста П. Манојловић, професор музичке академије, др. Владимир Белајчић, заменик старешине ССКЈ, Милош Ст. Станојевић, претседник Просветног одбора ССКЈ, Елза Скаларјева, начелница ССКЈ Иван Ковач, начелник ССКЈ (заменик Јосип Богнер, заменик начелника), Богољуб Крејчик, потпретседник Просветног одбора ССКЈ, одржао је седницу, на којој је обављен избор најбољег марша у смислу натечаја.

Радови су били под шифром: 1) „А—Д“; 2) „14—110“; 3) „Ако је марш добар, добиће награду и овако без партитуре“; 4) „Соколи Краља Петра“; 5) „Орлић“; 6) „Гама“; 7) „Бета“; 8) „Живела Југославија“; 9) „Алфа“; 10) „Срећно 1941 год.“; 11) „Соколи“; 12) „А—Б“ 13) „Лира“ бр. 3“ и 14) „Небојша“.

Жири је доделио једну награду од 5000 дин. аутору рада под шифром „Небојша“, чији је композитор г. Светолик Пашћан-Којанов из Новог Сада.

Остали ненаграђени радови могу се само лично или преко опуномоћеника подићи у канцеларији Просветног одбора ССКЈ у Београду (Престолонаследников трг, 34) или ће се послати поштом аутору, ако их писмено затражи.

Готове су Уредбе за текстил, железо и кожу

Београд, 10 јула. — Тврди се да је завршен рад на дефинитивном пројекту уредбе о текстилним сировинама, уредбе о железу и челику и уредбе за кожу. Ове уредбе треба да се објаве за неколико дана.

Припреме за прославу 1300-годишњице покрштења Хрвата у Илоку

Илок, 11 јула. — Одбор за прославу 1300 годишњице покрштења Хрвата у Илоку закључио је да ће уз друге приредбе у вези са прославом обновити на тржници капелицу Св. Ивана Непомука са спомен-плочом и сликом бл. Николе Тавелића за чију се канонизацију заузео сав хрватски епископат и војство хрватског народа преко г. др. Влатка Мачека приликом поклонствене депутације у Риму пред Св. Оцем Папом Пијем XII 14 новембра 1939. Одбор за прославу разаслао је ових дана апел на месне установе и грађанство, да акцију помогну новчаним средствима, јер прорачун за обнову капелице предвиђа око 12 хиљада динара. Имена дародаваца и доброчинитеља који уплате више од 1000 или 500 динара биће уклесана златним словима на мраморној плочи, која ће бити узидана у унутрашњост капеле.

† Милан Мандровић

Петровград, 11 јула. — Прекјуче је у Петровграду умро Милан Мандровић, просветни инспектор у пензији, у седамдесетој години живота.

Пок. Мандровић родио се 1870 године у Петровграду, где је свршио основну и средњу школу, филозофију је завршио у Будимпешти. Каријеру је отпочео као наставник Српске више девојачке школе у Панчеву. Доцније је био пуних десет година и директор ове школе. У Сомбору је био оснивач и директор Српске женске препарандије, а потом оснивач и директор сомборске Српске гимназије. После тога организовао је и водио просветни инспекторат прво за Банат, а потом за Београдску област, са седиштем у Петровграду.

Био је одликован орденом Св. Саве четвртог и Белог Орла петог степена.

Сахрана је обављена јуче на Томашевачком православном гробљу, уз велико учешће покојникових пријатеља и —штовалаца.

ПОЛИТИЧКА ХРОНИКА

Краљевски Намесник г. др. Раденко Станковић примио је јуче после подне у аудијенцију претседника Београдске општине г. Јеврема Томића.

Претседник владе г. Драгиша Цветковић конферисао је јуче пре подне са потпретседником владе г. др. Влатком Мачеком, министром финансија г. др. Јурајом Шутејом и министром без портфеља г. др. Михаилом Константиновићем.

Потпретседник владе г. др. Влатко Мачек посетио је јуче пре подне претседника Београдске општине г. Јеврема Томића. Г. др. Мачек је замолио г. Томића да Грађанима испоручи његове топле поздраве и жељу за напредак наше заједничке престонице.

Новопостављени бан Дринске бановине г. Станоје Михалцић положио је заклетву пред претседником Министарског савета г. Цветковићем, а потом је посетио министре и опростио се са њима. Уједно је посетио и претседника Београдске општине г. Томића.

Министар социјалне политике и народног здравља г. др. Срђан Будисављевић, шеф СДС, посетио је јуче претседника владе г. Драгишу Цветковића и задржао се у разговору око пола сата.

Министар физичког васпитања народа г. Пантић конферисао је јуче дуже времена у своме кабинету са г. г. др. Данилом Грегорићем, адвокатом, др. Бојаном Пирцом, претседником Главног одбора омладине ЈРЗ, и Дарком Ћирковићем, генералним секретаром Главног одбора омладине ЈРЗ.

Г. Аца Станојевић, претседник Народне радикалне странке, допутовао је у Нишку Бању, где је отсео у бановинском хотелу. У Нишкој Бањи г. Станојевић ће остати на лечењу око двадесет дана

Генерални секретар Главног одбора омладине ЈРЗ г. Дарко Ћирковић излаже данас у Времену проблеме југословенске омладине и констатује ово: „Национална етика, заједничка борба племена која данас сачињавају Југославију, јесте путоказ за сваког свесног југословенског младог човека... Национална омладина стоји на гледишту да је пре свега потребно извршити преваспитавање менталитета... Лечење је прва потреба која се намеће, и то што пре и што хитније. Омладина је позвана, као најборбенија јединка, да се супротстави несавесним демагозима који, користећи моментална атавистичка или друга расположења масе, насрћу на кичму народног живота... Докле су на страни деструкције и негације сви елементи... сконцентрисани у један солидан фронт, дотле национално расположени кругови... још нису формирали један заједнички, јединствени, организовани склоп, који би се одлучно супротставио фронту разарања“.

Очекује се објављивање Уредбе о снабдевању индустрије

Београд, 10 јула. — Сазнаје се да је пројект оквирне уредбе о снабдевању и контроли индустрије у нашој земљи дефинитивно завршен. Чека се на сагласност претседника владе г. Цветковића и потпретседника г. др. Мачека, па да се уредба објави. Тврди се да ће уредба бити објављена за неколико дана.

СЛОГИНА СТРАНА

Сомбор, град чистих кућа, широких улица и бујног зеленила

Данас догађаји испредају историју. У овако тешким и неизвесним тренуцима треба се сетити оних гнезда, из којих су соколи српске мисли, слободе, раширили своја крила и полетели широм родне груде

Сомбор је једно од таквих гнезда. Основан још у 10 веку, он је кроз свој живот уплео један велики део наше историје. Од свога постанка па до данас Сомбор је преживљавао и пропасти и напредак. Историчари деле његов живот у више периода који се завршавају 1918 г. уједињењем. Кроз сва та доба Сомборац је имао да води борбу. Те су борбе некад биле за одбрану грађанских, економских и политичких права. Сомбор је имао и своје велике дане. То је сада само пошлост. Пошто су укинуте установе које су за њега биле од животног значаја: жупанија, обласне самоуправе, и друге, Сомбор је доживео осетан застој у своме напретку. Да не постоје друштва која се труде да тај процес лаганог изумирања спрече, његова судбина би била запечаћена.

Сомборац је родољуб. На његово родољубље су утицале груде земље натопљене крвљу предака, које је он у животу, за хлебом, побожно разбијао и љубио тло на коме је створио огњиште. Он воли историју, воли своје великане. Када наступе зиме и снег прекрије све, у пространим чисто окреченим собама, он оживљује историју. Док кукурузовина пуцкета у високим пећима, причају се легенде, приче о омиљеним херојима. Њих причају оседели старци који личе на клупчад беле свиле и у њиховим поштеним срцима запламса одушевљење.

Скоро 4/5 целокупног живља су Срби. Они су средње висине, благих, изгубљених црта, мирне и питоме душе. Темпераменат Сомборца је скоро код сваког једнак; лаган, тих, промишљен. Он је кроз историју стојички подносио сваки удар судбине, те је стога у свој темпераменат унео ишчекивања и мирноћу. Већина Срба, а и остали, су земљорадници. Сомборац, као и сви Војвођани, обрађује своју земљу вредно, са љубављу и даје максимум снаге, пожртвовања за њу.

Сомбор је један од најлепших градова у целој држави. Његова лепота је у чистим, симпатичним кућама и мору шипрага, зеленила, у кога се утапају зграде, путеви, људи. Град нам личи на расуте кристале у зеленој трави; а вршци зграда који се пробијају кроз сплетове гранчица и лишћа на сунцем обасјане гребене. Ако игде има широких улица које личе на паркове, сомборске улице су сигурно испред свих.

СОМБОРАЦ ЈЕ РЕЛИГИОЗАН

Сомборац је дубоко религиозан. Он воли своју веру, воли своје лепе обичаје. У њима он налази задовољење својих широких душевних потреба. Да напоменем само један верски обред, обичај који се одржава са толико пажње само у Сомбору и више нигде. То је свечаност васкрсења Христова. Ову свечаност организује Српска православна црквена општина. Величину и помпезност може да осети само онај ко је присуствовао том верском чину. Речи су слабе да га опишу, дубина њихова није у стању да се дотакне емоција. Сомбор има два лепа православна храма. Српска православна црквена општина је институција где се једино чује чист српски говор. Он се овде рађа као свест једне покрајине, која осећа и дише српским дахом. Ако ћемо једном друштву у Сомбору приписивати заслуге, онда то на првом месту треба да учинимо Српској православној црквеној општини. Досадашње управе су учиниле доста, али садашња је постигла максимум напора и воље.

Данас је црквена општина једина у држави која има сталне регулисане чиновнике и службенике. Она је, такође, прва у држави која је завела у Св. Ђурђевском храму парно грејање. Управа је имала да поведе жестоку идејну борбу.

Сомборска гробља су почела да се уређују. На малом гробљу су уређене калдрмисане стазе, ппарцеле доведене у ред. Зграда црквене општине својим садашњим изгледом потпуно репрезентује цркву. У њој је пре била школа, а црквена општина се налазила у неким уцерицама које су више личиле руглу, но згради. Нова управа је зграду у којој је била школа преудесила за своје просторије.

Српска православна црквена општина је највећи добротвор сомборске сиротиње. Она из својих задужбина даје стипендије сиромашним ученицама.

ПРОСВЕТНЕ И ХУМАНЕ УСТАНОВЕ

У Сомбору има доста просветних и хуманих установа. Набројати сва удружења значило би посветити једно време проучавању прилика које су изискивале та друштва. Њихов значај је за Сомбор велики. Кроз њих дише живот целога града. Неке су установе у опадању. Тако, на пример, сомборска градска библотека. Интересовање за читањем, у овој установи коју је основао 1859 Карло Бјелицки, је слабо. Само ђаци којима су дела потребна за лектиру свраћају овамо. Уопште, интересовање за читање је веће код Мађара, Буњеваца и Немаца. Зато се на столу и налази осам листова на страним језицима који излазе у Војводини а свега два на српско-хрватском. Да ли се то може уписати у грех Сомборцу, кога обавијају инач амо позитивне стране? Пре рата, када је требало родољубље усредсредити у један центар пажње, када је национална свест била у стању врења, када су била неопходна телесна и умна прегнућа, Сомборци, Срби, су поред свих препрека и прогона за неколико деценија били испред осталих и издавали су 12 листова и часописа. Управник градске библиотеке је високопречасни архимандрит г. Стеван Илкић. Библиотека је тек од уједињења почела да ради под управом српских власти. Она има 12.000 дела са преко 30.000 свезака, већином на страним језицима. Библиотека има два примерка првих издања Милице Стојадиновић—Српкиње и Бранка Радичевића. На полицама градске библиотеке се налазе административни списи Војводине из прошлости, писани немачким језиком. Српска читаоница, основана 1846 године, спада у једно од најстаријих удружења у Војводини. Удружење зато јер је она од свога постанка понела у симболу национални препород и била је жижа свега у месту и околини. Одзив читалачке публике је веома јак Претседник Српске читаонице је већ више година г. др. Миленко Петровић.

ДОБРОТВОРНА ЗАДРУГА СРПКИЊА СОМБОРКИЊА

Добротворна задруга Српкиња Сомборкиња, основана још 1896 год., веома активно је удружење које потпомаже сомборску сиротињу и одржава Женску занатску школу. Претседница јој је гђа Даринка Поповић. Српско ратарско певачко друштво је у опадању. „Зора", занатлиска омладина, је прошле године приредила успелу изложбу занатлиских производа. Сомборски музеј, основан 1884, развио је веома живу делатност. Највећа заслуга музеја је што је цела Бачка претражена и проучена, од каменог доба па до данас. Издао је око 90 стручних дела. Историско друштво у Сомбору намерава да изда монографију града Сомбора. У њој би били обухваћени сви моменти од постанка града па до данас. Сомбор има 16 основних школа, грађанске, мушку и женску, осморазредну мешовиту гимназију, трговачку академију, учитељску и остале стручне школе. Од листова и часописа који су излазили пре рата споменућемо некоје: Сколски лист, Голуб, Бачванин, Српски гласник, Домаћи лист и Слога. „Слога" је излазила од 1905 до 1914. Она је била веома активан и актуелан лист. Уредник јој је био др. Коста Бугарски а главни сарадник архимадрит Илкић. Лист је издавала дружина одабраних интелектуалаца на челу са др. Јоцом Ладошевићем. У Сомбору сада излазе ови часописи и листови: стручни, правнички лист „Правни преглед", кога уређује г. др. Винко Жгањац, „Духовна стража", уређује архимандрит г. Стеван Илкић. Овај часопис излази већ 13 година. У последње време одзив за њ је веома слаб. Осим та два часописа излазе и два листа. Српски „Глас народа" и мађарски „Уј хирек". Сомбор живи од славне прошлости. Он може бити поносан на њу.

Сомбор је имао своје великане. Они су добринели општој ствари, на разним пољима. Било је књижевника, политичара, музичара. Они су сви мање више сахрањени по сомборским гробљима. Има их и сада. Они раде за добро свога града, своје родне груде.

1812 год. краљевским декретом отворена је прва учитељска школа за Србе у Сент-Андреји а одмах је пренета у Сомбор. У исто време отворене су школе и у Араду за Румуне, у Пешти за Грке, али ова није никада прорадила.

У Сомбору се одржава још од краја 18 века култ Косова, српске трагедије. Тај култ су донели у Сомбор добровољци, — фрајкорци. Увек уочи Видовдана одржавао се помен косовским херојима. Никакве препреке нису биле у стању да то прослављање успомена среће. Сомборац је пролазио кроз разна искушења, муке и тегобе, али је ипак увек на малом крсту висио венац и било запаљено кандило. Учитељска школа са својим питомцима је имала велик удео у националном покрету и борби. Када је 1914 год. 1500 певача певало на великом тргу „Хеј трубачу", и непосредно позивало Србе у борбу, аустроугарске власти су по објави рата хапсиле укућане свих оних домова који су примили и угостили певаче. Била је забрањена и традиционална поворка и свечаност уочи Видовдана. Ту су ђаци Учитељске школе доскочили властима. Како се мали крст налази у парку, којим су ђаци свакодневно шетали, они су уочи Видовдана дошли свечано обучени. Власти им то нису могле забранити, а народ је знао за та њихова окупљања. Они су певали популарне ђачке песмице у којима су изражавали тугу због скорог растанка и у њих вешто уметали песме које су говориле о Косову, о некадањој слави, о страдању. Народ је учествовао са немин ћутањем и болом у овим дирљивим тренуцима. Срби су ноћу поставили трнов венац окићен извезеним пешкирима, запалили кандило, и, када је осванув Видовдан, Сомборци и Сомборкиње, одевени у свечана одела, пролазили су поред крста. Ни рат са својим страхотама није могао да уништи ово поштовање према светињи српског страдања.

СВЕЧАНОСТ УОЧИ ВИДОВДАНА

И ове године је обављена свечаност уочи Видовдана. Мрак је освајао. Из широких, тамних улица долазиле су групе. Око малог крста који је био утонуо у шум наднесених грана скупљао се народ. Лица су била свечана, а ветар је запињао о чисте уштиркане мараме. Изнад раскушљалих отвора високих круна, искрадала су се у висини светла. Она су била тиха као расположења окупљеног света. Од Св. Ђурђеврског храма је долазила литија. Кроз таму су пламсали језичци свећа и огледали се у малим, расутим барицама. Расплинута туга је обавијала у трену све. Оживљавале се успомене на Косово у српским срцима. Прошлост је за тренутак потиснула садашњост. Светла су још титрала, али су се сада огледала у наврвелим сузама. Оне су биле чисте као љубав а у њеним дубинама су се рађала прегнућа. Хор је певао лагано. Изгледало је као да долази са далеког Косова, да се провлачи кроз изукрштана, света тела палих бораца, кроз историју; као да чезне за одјеком: „Знате л', браћо, оно место где је Милош закопан, онде нам је нашу славу уништио Видовдан...

Маса је побожно ћутала, крстила се. Венац је украсио скромни крст. Сомборци су се сећали учињене жртве. Кандило је запуцкетало, отргло се у пламену и кроз пригушен јецај однело у бесконачност дубоку, топлу захвалност.

НЕНАД БУЗ. СИМИЋ

*

Адреса управе Слоге и уредништва Слогине стране: Нови Сад, Дубровачки пут, 17 Чек. рачун: Слога, друштво за просвећивање села, бр. 59.548.

Редовно купање у Новосадско минерално лечилишту води значи: здравље

Незапамћено невреме у Ср. Митровици

Сремска Митровица, 11 јула. — Прет прошле ноћи беснело је над Сремском Митровицом невреме, које је трајало сат и по, а какво се већ врло дуго не памти. Невреме је почело око 22 часа и 30 минута, па је трајало до поноћи. Падао је необично јак пљусак са ледом, а громови су ударали готово сваког минута. Канали и улице биле су пуне воде, која се на много места разлила, а велика површина земље у вртовима и пољима поплављена је. Ово невреме нанело је огромне штете усевима, а биле су оштећене и многе телефонске и телеграфске жице, као и вођњаци те кровови кућа.

Како је ове године кише било абнормално много, то је неколико хиљада јутара земље у хатарёвима општина Никинци, Хртковци, Буђановци, Доњи Товарник и Огар стално под водом, па велики део тих површина нису сељаци уопште могли да обраде. (Дан)

Изгледи за жетву у Бан. Брестовцу

Банатски Брестовац, 11 јула. — Већ има неколико дана откако је пао први сноп зрелог житног класја.

Овогодишња жетва у закашњењу је за скоро месец дана од прошлогодишње, пошто су кише омеле да на време пшеница сазри. По квалитету жетви ће бити слаба. Али, ипак, има и таквих места која ће дати више пшенице него прошле године, само квалитет неће бити као прошлогодишњи.

Ж. М.

Бивши крчмар, пекар, кувар, машиниста, бравар итд. извршио три крађе у Новом Саду

Фабричка радница Марија Дешић, из Немачке улице, 27, пријавила је полицији да се код њих у стану налази њихов потстанар, неки Фрањо Одри, на кога сумња да је обио кофер њиховог другог потстанара Аркадија Филипова, одакле је извадио разне ствари и сакрио их у свој кофер. Полицајци су трагали за Одријем, али је он већ био ишчезао. Према личном опису они су га нашли у једној крчми у Љубљанској улици. Одмах је спроведен у полицију, где је испитано његово занимање. Он је бивши крчмар, пекар, кувар, машински бравар, а сада је без такозваног „уредног занимања". Приликом претреса стана, код њега су пронађена два велика кофера са разним краденим стварима од вредности. Утврђено је да је заиста покрао Филипова, коме је узео ствари у вредности од 1.000 динара. Исто тако покрао је Јулијану Турн, домаћицу, која станује у истој кући, а којој је узео златне минђуше са дијамантом у вредности од 2.000 динара. Минђуше је продао једном златару у улици Краља Петра Другог. Покрао је и домаћицу Розалију Шках, из Немачке улице, 2, којој је узео разног веша у вредности од 500 динара. Све украдене ствари полиција је пронашла и биће враћене оштећенима. Код Одриа је пронађен и велики фотографски апарат, револвер и два сата, чије порекло не може да докаже.

Смрт најстаријег Банаћанина

У Јаши Томићу је умро стогодишњак Миклош Шамсон

Био је пушач и није бежао од алкохола

Петровград, 11 јула. — У Јаши Томићу умро је најстарији човек у оном крају стогодишњак Миклош Шамсон коме је било 100 година и 4 месеца.

За време целог живота био је сиромах. Последњих година становао је бесплатно код једног рођака, док му је осам суседа наизменце бесплатно давало храну.

Био је пушач и волео је да пије, а ипак је достигао тако високу старост. Био је некада и ожењен, али му је [illegible] сада једног унука.

Црквена слава и богомољачки сабор у Бођану

Данас ујутро Њ. Високопреосвештенство г. др. Иринеј, епископ бачки, у пратњи проте г. Велимира Поповића и ђакона г. Александра Ердељана, отпутовао је у манастир Бођани где ће присуствовати манастирској слави и богомољачком сабору, који се одржава сваке године на Петровдан у овом манастиру.

Данас ће се служити свечано бденије а сутра ће г. Епископ са већим бројем свештеника отслужити архијерејску литургију и обавити традиционалну славску литију око манастирског храма.

—о—

Оставка претседника Ковачичке општине

Ковачица, 11 јула. — Јуче је на свом редовном заседању општинско веће донело одлуку којом се уважава оставка г. Фера Булика на положају општинског претседника.

Г. Булик је поднео оставку због старости и због слабог здравља, које га је, нарочито у последње време, напуштало.

Г. Булик је био један од најстаријих претседника у околини, и налазио се по други пут на челу општине. Први пут је био претседник одмах после уједињења. На захтев грађана прошлих општинских избора поново се кандидовао за претседника.

Г. Булик се нарочито истакао у времену пре ослобођења својим агилним и свестраним радом за југословенску идеологију, због чега је био много прогањан од тадашњих мађарских власти. Нарочито је дошао до изражаја у познатом и за ковачичке грађане тако тешком „Ковачичком процесу", када је био осуђен на казну затвора због свог изразитог рада и заузимања за добро овдашњег живља.

За све заслуге које је г. Булик учинио за време свог претседниковања општинско веће му је запаснички изрекло похвалу.

На место претседника дошао је, у смислу Закона о општинама, аутоматски досадашњи заменик претседника г. Јозеф Болерац. Истодобно је уважена оставка и већника г. Ђуре Марчока.

Ј. М. Ј.

ПОДЛИСТАК »ДАНА«

Писмо »Дану« из Боке Которске

ХЕРЦЕГНОВИ

дивно место наше Боке, обилује свима чарима плавога Јадрана

Херцегнови, јула. — Прилике у свету нису такве да би се човек унапред могао определити где ће ове године провести летовање и свој годишњи одмор. Многи Југословени, научени да лето проведу у иностранству, у бањама и монденским летовалиштима, одустали су сада од те намере и своје погледе управили у разне кутке наше отаџбине. Ваљда ће се наћи у толикој Југославији које згодно месташце?

Ове сезоне наш свет, који море претпоставља брдима, показао је видно интересовање за Боку Которску и за њене природне, дивне плаже. Избор места је обилат: почиње се са Игалом, крај Херцегновог, а завршава до Петровца на мору.

Од свих места природом пребогате Боке, Херцегнови се сматра — а то уствари и јесте — за најлепше место овога краја. Многи га већ знају, јер нема туристе или ма којег путника који је прошао овим крајевима, возом или бродом, а да бар на који часак није свратио у лепи град Херцега Стјепана, чија разрушена тврђава и сада доминира градом, а по коме и носи своје име.

Јула месеца године Господње 1940 Херцегнови је нарочито пријатан. Још није почела она велика врућина, јер су све до скора кише чешће поливале земљу и камен. Но и да је топлота у пуном јеку, Херцегнови, благодарећи свом положају — пошто се налази на узвишици, према отвореном мору — никада није без пријатног ветрићка, који освежава. Маестрал, тај благодатни, дискретни ветрић, увек је ту да расхлади зажарена поцрнела лица домородаца и гостију, тако да и јулске врућине овде нису несносне.

Иако, на велику жалост Херцегновљана, ове тужне године нема страних гостију, јер су и Чеси, и Пољаци, и Немци — који су овде најрадије летовали — због ратног замешатељства остали да чувају кућу, освежавајући се само у мислима на Јадран и купање у њему, град није без гостију. Љубитељи мора и сунца из других крајева Југославије почели су да пристижу. Све до скора гостију је било мало и мештани, нарочито хотелијери, почели су већ да се брину; али први дани јула унели су мало више ведрине, јер су возови и авиони почели да доносе прве путнике. Сада нема дана а да се не појаве групе све нових и нових придошлица.

Колико је Херцегнови пријатан сам по себи, толико ту пријатност повећава и урођена љубазност самог месног становништва, које су у већини Срби, а које на сваком кораку чини све да би се странац у њиховој средини што боље осећао. Ова њихова срдачност у опхођењу није извештачена [illegible] чиче-ронска. Не, никако. [illegible] чаје Бокеље и њихов карактер, тај ће се брзо уверити да њихова ведрина и љубазност у опхођењу долази спонтано, што је иначе једна од најлепших очуваних особина овога народа.

Сам град по себи је врло занимљив. За последњих десет година учињен је врло велики напредак. Подигнуте су многе лепе зграде. Виле и летњиковци нижу се у свима деловима града, а и сада се граде многе лепе приватне зграде, све скоро са погледом на море, јер терен је брдовит и погодан да безмало свака кућа има видик на Јадран.

И сама околина Херцегновог је интересантна и природом богата. У непосредној близини је чувени српски манастир Савина, у који је Блаженопочивши Краљ Александар Ујединитељ три дана пред своју погибију свратио и помолио се Богу. Ту су Зеленика, Ђеновић, Тиват, Каменари, Пераст, па и Котор, до којих места се долази било бродом, било аутобусом. Једном речју, за излете нема оскудице, јер привлачних места има много, само у једном се оскудева. У времену. Јер, иако човек не ради ништа, ипак му време некако брзо одмиче. Пре подне на плажу, на купање. По подне, или опет на плажу, или на „вапор" (лађицу), која плови у које згодно оближње месташце. Предвече, пак, или привлачи корзо са лепим девојкама, креолкама у већини, отмених црта, и младићима који би могли конкурисати Рамону Новару или којем садашњем филмском глумцу, лепотану.

Хотели и кафане су, нарочито када зађе сунце, доста пуне, али не препуне гостију. Терасе с погледом на тихо, дивно море по којем плови која барка или осветљени чун привлаче сваког, а тих тераса има доста и просто маме на уживање у чарима јадранске ноћи. Али уживалаца, нажалост, нема премногo...

Најлепши хотел, уједно и најрепрезентативнији у Херцегновом јесте већ познати Хотел „Бока", чија башта са ретким, врло лепим тропским цвећем привлачи пажњу сваког пролазника. Хотел је са потпуним, савременим комфором и, с обзиром на прилике, није много скуп. Цена потпуном пансиону креће се од 70 до 90 дин. без процента за послугу и минималне општинске таксе. Овај хотел има иначе најлепши положај према мору и своју посебну плажу, тако да гости имају доста комоције и уживања у сваком погледу.

Има и других, мањих хотела („Јадран", „Рудник", „Америка итд.) чије су цене нешто ниже, али и са мањим комфором, а могу се добити и приватни станови; цене у приватним кућама крећу се, за собу од 15—20 дин. што није много.

Иако гости из дана у дан стижу у лепи Херцегнови, који има све лепоте и чари наше дивне Боке и опеваног плавог Јадрана, њихов број није толики да би могао попунити празнину која се осећа услед недоласка гостију из иностранства. Зато Новљани, поздрављајући сваког госта искреном добродошлицом, кажу и ово:

— Видели сте како је код нас овдје. Реците и осталима да их рádo очекујемо, а наше сунце и наше море учиниће своје да нам се сви опет ускоро вратите!...

ДУШАН А. НИКОЛИЋ

КОМУНАЛНА ТРИБИНА

Експортне кланице

Др. Владимир Марган

Када се служавка вратила са једне ноћне игранке запалила је кућу свога газде да се ослободи мрске службе...

У психијатрији оваква дела називају се **Kurtzschlusshandlungen** радње кратког споја. Нервно растројен човек жели да се најкраћим путем ослободи невоље. „Радње кратког споја" — свакодневне су појаве у приватном и јавном животу. Целим нашим друштвом завладала је нервоза, растројство, ужурбаност. Хитно и брзо, лако и смело, морају да се постигну велики резултати, да се преко ноћи подигну облакодери и грандиозне палате са мраморним порталима, да се муњевитом брзином решавају сви проблеми, за које су потребне многе и велике претходне спреме, много знања и велика искуства. За овакве „експрес-послове" користе се велике своте и зајмови. Ко ће и како ће то све да исплати и наплати?

Када смо у ДАНУ читали да је и српска Атина решила да подигне једну „експортну" кланицу, прелетела је преко нас помисао: опет „кратки спој!" Врло су умесне оне примедбе, које је написао овим поводом у ДАНУ претседник Инжињерске коморе г. Стеван Радивојевић. Ја желим да мало проширим оквир посматрања, јер техничка питања сачињавају само један део овог проблема.

Године 1923 у Панчеву, а године 1927 у Смедереву требала је да се подигне извозна кланица. Претходно је било потребно да решимо ова питања:

1) Да на том подручју развијемо сточарство, да створимо стандард робу, да добијемо ваљано месо, да своје потрошаче тренирамо и у њима развијемо известан укус за извесну робу, да изазовемо потребу у редовима потрошачке масе. Ту смо наишли на цео низ тешкоћа око стандардизовања, типизирања робе, развијања пашњака, сточне хране и исхране. У овом правцу је било потребно да предузмемо цео низ мера за унапређење сточарства у овој области. У северном делу те области владала је аридна, а у јужном делу хумидна зона са разним телурским и климатским приликама, према којима смо морали да подешавамо наше мере и цео наш рад. И овом приликом показала се потреба да се оснује један велики пољопривредни завод, који би обухватио и ова питања сточарства.

2) Морали смо да се боље упознамо и са потрошачком публиком у земљи и у иностранству. Тада смо се обратили нашем Министарству спољних послова и преко наших конзуларних власти тражили смо информације о могућности пласирања, о потребама и о укусу потрошача, о њиховим захтевима. Информације, које смо добили, изненадиле су нас. Дознали смо да се у неким континенталним земљама уопште не може пласирати наша роба, а у другима само ограничено или под извесним условима. Углавном, наша потрошачка пијаца била је ограничена на левантске земље (особито на Египат, Сирију, Целесирију итд.) Западне земље увозиле су залеђено месо чак из Аргентине. Потреба залеђеног меса у западним континенталним земљама је врло велика. За транспорт залеђеног меса потребни су специјално уређени бродови, а у дотичној земљи хладњаче, где се месо морало месецима чувати. Све је то утицало штетно по квалитет и укус меса. Према томе наш је положај био много повољнији, те смо могли да успешно конкуришемо са прекоокеанском јевтинијом конкуренцијом. Али су ту биле потребне мере друге врсте и ту је требало решити питања извоза, увоза, клиринга, девиза и уопште многа замршена питања спољне трговине, која су лежала далеко изнад наше могућности и делокруга.

3) Према тако добивеним информацијама, морали смо да се старамо за потребни инвестициони капитал, да израдимо планове за тако удешену експортну кланицу. Ово је била последња тачка у низу наших припрема. Да смо са ове тачке отпочели наш рад, и ми би извршили — једну радњу, кратког споја!

4) У низу даљих мера израдили смо план да град Панчево изађе са својим постројењима на Дунав. У Смедереву то је било омогућено самим положајем. Јер је било потребно да се укопчамо у велику континенталну мрежу, која се седа баш приводи крају, наиме да будемо већ спремни за рад преко канала Рајна—Мајна—Дунав, који ће везати Ротердам са Сулином, и који ће прелазити преко срца саме Европе. У ове сврхе основали смо Савез војвођанских градова. Наши градови могли су тада да добију врло повољне зајмове у Њујорку. За комуналне кланице тражили су зајам само градови: Вршац, Стара Кањижа, Суботица и Панчево. Нови Сад тражио је зајмове за: булеваре, водовод, канализацију и за тржницу. За комуналне кланице тражен је зајам од око 50 милиона динара. На извозну кланицу онда нико није помишљао. Ја сам био једини, који је то питање покренуо у Панчеву и у Смедереву, као што је то горе изложено. У ту сам сврху проучио све веће кланице у земљи. Нигде нисам могао да добијем добре информације, јер су оне све биле комуналне кланице и израђене са — „кратким спојем". Обласна самоуправа предала је све ове велике планове банским управама. Шта су оне даље радиле, то је свима познато. А шта су град Панчево и Нови Сад урадили и то се види.

5) Пре две године, када је један народни посланик у Бачкој хтео да подигне „извозну" кланицу, ја сам израдио за њега један нацрт са многим дијаграмима о стању сточарства, о производњи, о потрошњи залеђеног меса и других месних производа у континенталним и прекоокеанским земљама. Овај се елаборат сада налази на проучавању код Народне банке у Београду са другим сличним плановима и радовима. Радо ћу ставити Новом Саду све ове радове на располагање са намером да помогнем градској управи и да је ослободи једног — „кратког споја".

Као што се види и за овакав рад потребно је свестрано испитивање, и знање, поред многих претспрема. Ниједно комунално питање не може се преко ноћи и на брзу руку кратким путем решити. Данас су се прилике још и више измениле и компликовале, па је потребно узети у обзир врло многе познате и непознате чињенице у земљи и у свету. Највећи део наших предузећа страда и пропада баш због несавесног рада и непознавања прилика. У том погледу много греше баш саме наше управе и самоуправе, јер немају добру ор[illegible]ану информативну службу и стручну спрему.

ФЕЉТОН „ДАНА"

Избор зубног лекара

Макс и Алекс фишер

Првога октобра заболеше ме зуби. Наумим да се одмах лечим.

Идући у канцеларију улицом Шатоден, спазих на десној страни једне капије мермерну плочу са натписом

КАРПАНТЈЕ
зубни лекар

— Драги мој Жимо, помислим, запамти број ове куће. Још вечерас отићи ћеш г. Карпантјеу.

У шест сати стадох пред капију у којој станује г. Карпантје и рекох збуњен.

— Ти не познајеш тога господина Карпантјеа. Смеш ли да му поверишт твоју вилицу?

После осам дана зуби су ме све јаче болели. Идући у канцеларију, уђох у једну апотеку. Замолих апотекара да ми да адрезу каквог доброг зубног лекара. Он ми каза неког господина Матјеа, у улици Амстердам, бр. осам.

— Драги мој Жимо, помислих, свршено је. Вечерас ћеш отићи да ти г. Матје прегледа зубе.

У шест сати у улици Амстердам, попех се на први спрат куће у којој станује г. Матје и заустави х се пред вратима збуњен.

— Драги мој Жимо помислих, смеш ли да повериш твоју вилицу човеку чију ти је адресу дао један апотекар? Ако овај апотекар препоручује г. Матјеа својим муштеријама, то није доказ да је г. Матје одличан зубни лекар. То је просто доказ да г. Матје препоручује овога апотекара својим муштеријама.

После осам дана зубобоља ме је страшно мучила. Има случајева кад се ће сме плашити од ма колико трошкова. Идући у канцеларију, купих један париски Адресар. Почех пажљиво да читам имена свих париских зубних лекара, Арон, Алар, Авержо, Бахман...

— Драги мој Жимо, помислих, сад си нашао што си хтео. Бахман... Бахман, витез Почасне легије. Не може сваки да добије орден. Зато ћеш још вечерас отићи г. Бахману.

У шест сати седео сам у покретној фотељи кабинета г. Бахмана. Наоружан својим инструментима, доктор Бахман почео је да ради на мојој вилици. Рече ми.

— Жимо?... Ви се збиља зовете Жимо, јел'те? То име није ми непознато. Није ли један од ваших сродника био у битци код Сен-Прива, 18 августа 1870? И ја сам био у тој битци као наредник у 127 пуку. Ја сам баш у тој битци добио орден за храбро држање пред непријатељем.

Он извуче своју десну руку из мојих уста.

— Гледајте, тога дана пруско ђуле ми је однело два прста... Али не бојте се! Због ове маније не уступам многим мојим колегама!

Преко хиљаду вагона разне робе на путу за Југославију

Београд, 10 јула. — Поводом позива надлежних установа да увозници стоке пријаве робу која им се налази блокирана у разним лукама и слободним царинским сместиштима или која је на путу за Југославију, сазнаје се да, према прикупљеним подацима, имамо у разним лукама и слободним царинским складиштима као и на путу преко хиљаду вагона разних врста робе. Наше надлежне власти предузимају најенергичније кораке да се та роба што пре деблокира и без сметњи препусти југословенским увозницима.

Нова фабрика за прераду лана и конопље

Шабац, 11 јула. — Код Шапца је саграђена нова фабрика за прераду лана, конопље и уља „Домаћа", коју је подигла Шабачка привредна банка. Капацитет фабрике у прво време биће 40 вагона конопље и 30 вагона лана, али ће се овај капацитет према потреби моћи и повећати. Уз фабрику је подигнута цигљана која ће израђивати све врсте цигље и црепа.

Комунална политика може се водити успешно само са позитивним комуналним знањем. А где су наши комунални политичари? Да ли их имамо уопште?

Млада господо, престаните већ једном са системом „кратког споја"!

Неред, слаба организација и дезорганизација упропастили су и најјаче земље у свету

Вршац, почетком јула

Индустриским предузећима је препоручено да се већ сада снабдеју угљеном

Београд, 10 јула. — Министарство трговине и индустрије, на иницијативу Министарства шума и рудника, препоручило је индустриским предузећима да се за идућу зимску сезону већ сада снабдевају потребним угљеном, како не би настали поремећаји у току зиме. Индустриски кругови су мишљења да би требало да Народна Банка кредитира индустрији и овакве резерве угљена, јер се само на тај начин могу обезбедити довољне резерве угљена за нашу индустрију.

Слаб промет на хоргошком тржишту паприком

Хоргош, 14 јула. — Цене на домаћем тржишту паприке биле су у прошлој недељи следеће (у динарима за 1 кг.): „племенита слатка" млевена 37; „полуслатка" млевена 34; ла „гулаш љута" млевана 31; ла „гулаш љута" млевена 27; „меркантил" млевена 24; „племенита слатка" полупрерађена (туцана) 28; венац непрерађене паприке 5 м. дужине 50 дин. по комаду. Полупрерађена (туцана) паприка, која је претпрошле недеље плаћана 28—30 динара нотирала је у прошлој недељи на 28, док је цена непрерађене паприке смањена за читавих 10 дин. (прошле недеље она је плаћана до 60 дин.).

Тенденција на тржишту мирна; промет слаб; тражња мања од понуде.

Конечна распродаја! Користите прилику док залиха траје!
Богати избор женског, мушког и дечјег рубља, чарапа, марамица, пешкира, кравата, рукавица и остале галантеријске робе.
Велики избор зимског веша! **„ЛАФАЈЕТ“, Нови Сад,** Краља Петра II, 2

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

БИОСКОПИ:

УРАНИЈА: Ка новим обалама и Париско девојче.
АПОЛО: Др. Роберт Кох.
ОДЕОН: Табу.
РЕКС: Три ратна друга.
РОЈАЛ: Гвоздена шака и Благо краља Соломона.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА „Књаз Милош“ Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-29 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ЦПЕТРОВГРАД Телефон 169. РУМА Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА Тел. 10.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 29 јуна до 5 јула

Апотека Ненадовић, Краља Петра ул. бр. 12. Телефон 23-95.

Апотека „Ралетић“ (пређе Шиц), — Краља Петра II 2. Телефон 21-00.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ, УМРЛИ

Рођени су: Зоран, син Миленка Поповића, жељ. радника, и Велинке Веселиновић. — Гизела Аделхајд, женско дете Јосипа Моргенштерна, и Илонке Хајду. — Ђорђе, син Јелене Алексијевић, прив. чиновнице. — Софија, кћи Саве Панкова, и Катице Попов. — Деже, син Деже Чибри, паркетара и Ирен Богнар. — Ладислав, син Имре Ковача трговца, и Јелисавете Швахуле. — Марија, кћи Стевана Халапи, надничара, и Ане Гужван.

Венчани су: Ненад Јовановић, судски приправник, и Вида Поповић, студ. филозофије. — Иван Миковиловић, чиновник Окр. уреда за о. р., и Вера Новаковић, студ. филозофије. — Јосип Теглаш, молер и фарбар, и Веронка Саузер.

Умрли су: Јосип Блажовић, поштар у пенз., 57 год. — Андрија Фараго, надничар, 29 год. — Марија Халати, дете, 6 дана.

Извештавам цењене муштерије да сам своју радњу **СИЕРА**-радио преселио у Пашићеву ул. бр. 1

ОГЛАС ЛИЦИТАЦИЈЕ

Управа Банатског просветног фонда издаваће у једногодишњи закуп путем усмене лицитације на дан 11 августа о. г. фондовско земљиште у површини од 208 к. ј. лежеће на 5 км. бановинског пута Нови Сад—Кањ. Земља се издаје било у целости било по парцелама од по 5 к. ј. а пригодна је и за баштованлук. Исклична цена је 500 динара по једном к. ј. а закуп траје од 1 октобра 1940 до 30 септембра 1941. Преглед детаљних услова парцелације земљишта може се вршити код секретара управе Трг Кнегиње Зорке 7, Нови Сад.

У Новом Саду ће се хват прима буковог дрвета продавати за око 820 динара

Одлуком бана Бановине Хрватске г. др. Шубашића о максимирању цена горивом дрвету решено је, најзад, један од најважнијих проблема не само наше покрајине, која је, можда, најсиромашнија у горивом дрвету, него и целе државе, максимирањем цене горивог дрвета. Основна цена горивом дрвету биће, франко станица Новска, динара 2000 по вагону првокласног буковог дрвета.

Тврди се да ће максимална цена одређена за целу територију Бановине Хрватске бити проширена на целу државу. Очекује се у најкраћем времену решење министра трговине и индустрије г. др. Андреса у том смислу

Истовремено са максимирањем цена водиће се рачуна и о резервним залихама. Изгледа да произвођачи нису водили довољно рачуна о резервама, тако да ће се и то наредбеним путем регулисати.

Прошле године у Бановини Хрватској цена 4 кубна метера горивог дрвета била је максимирана на 520 динара. Међутим, прозвођачи, с обзиром на повишење подвозне тарифе и на скок цена осталих артикала, тражили су да се ова цена повиси, тако да би цена, према њиховом предлогу, износила за исту количину код произвођача и у велетрговини, достављено кући, резано и цепано 840 динара.

Меродавни су одбили захтев произвођача, јер налазе да цена од 640 динара потпуно одговара данашњим приликама.

Прошле године, јула месеца, цена горивом дрвету, франко Новска, износила је 1550 динара. Августа месеца ова цена повишена је за 50 динара, септембра месеца поново за 100 динара, октобра опет за 50 динара и тако постепено, до данашњег дана, произвођачи су стално подизали цене. Последњи су пут тражили одобрење од банске власти да цена буде по вагону 2400 динара, али је ова молба одбијена и данас је ступила на снагу нова, максимирана цена, од 2000 динара.

Према новим максимираним ценама хват прима буковог дрвета у Новом Саду ће се продавати, како један новосадски дрварски трговац тврди, за око 820 динара.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Г. др. Јован Радивојевић, државни саветник, бивши бан Дунавске бановине, боравио је јуче у Новом Саду приватним послом.

Потпретседник општине г. др. Обрад Милутиновић отпутовао је на одмор у Буковичку Бању, где ће се задржати десетак дана.

Кавана „Елит“
НОВ ВАРИЈЕТСКИ ПРОГРАМ
у 22·30 у башти
после поноћи у бару

Удружење за улепшавање Слане баре у Новом Саду одржаће 12 јула, Петровдан, своју уобичајену народну славу. Кум славе биће г. др. Милош Петровић, претседник Новосадске општине. Удружење моли све своје чланове, доброгворе и пријатеље да у што већем броју посете ову народну светковину. Резање славског колача почиње у 5 часова поподне. На дан славе ће се одржати и ногометна утакмица и наградно куглање.

Послужитељ катастарске управе г. Стеван Рајић нашао је јутрос у ходнику зграде у Краља Петра улици, 43, према улазу у Пореску и Катастарску управу, новчаник са једним кључем од касе број 258. Власник може да подигне кључ код г. Рајића у Катастарској управи.

ЗБОГ ОДЛАСКА ИЗ НОВОГ САДА
продајем: луксузну салон гарнитуру махагони стил Бидермајер, комплетну спаваћу собу масивну отворене боје, луксузну ручаоницу од тврдог дрвета, Вертхајм касу, пианино, празна винска бурад и каце, казета за 12 особа чисто сребро сервиз, и још много других ствари и намештаја. Преглед сваког дана од 8—12 часова код продавца Душана Монашевића, Пашићева 9, Нови Сад (1694,

На Петровдан, 12 о. м., новосадски хорови појаће на св. литургији по овом распореду: у Саборној цркви Хор Саборне цркве; у Алмашкој цркви певачко друштво „Невен“, облачење и апостол Б. Чосић; у Успенској цркви Руско-русинско православно црквено певачко друштво „Зарја“. У недељу, 14 о. м., хорови ће појати по овом рапореду: у Саборној цркви Хор Саборне цркве; у Алмашкој цркви Ратарско певачко друштво, облечење и апостол Б. Чосић; у Успенској цркви Руско-русинско православно црквено певачко друштво „Зарја“.

Осамнаестогодишња београђанка гђа Бранка Весковић напустила је кућу својих старатеља и пошла у Нови Сад. Новосадска полиција ју је пронашла у једној новасдској гостионици и ухапсила је. Девојка ће бити враћена својим старатељима у Београд.

—ooo—

НАК И ВИТЕЗ (ЗЕМУН) ОДИГРАЋЕ У НЕДЕЉУ ПРИЈАТЕЉСКУ УТАКМИЦУ

У недељу, 14 о. м., у 17.30 часова, игра се на игралишту НАК-а пријатељска утакмица између земунског Витеза и НАК-а. Оба тима наступиће са најбољим тимовима, тако да ће новосадски спортисти имати прилике да виде добар спорт.

Предигру ће играти одлични подмлаци НАК-а и Војводине.

Издаје се
за 1 август о. г. један леп стан од 4—5 соба са осталим пузпросторијама, купатило, телефон, радио, решо итд. у Новом Саду, Дунавска ул. 12. Подесан за адвокатску канцеларију или лекарску ординацију. Упитати код Николе Ивковића, Дунавска ул., Нови Сад. — Засебно издаје се један стан од 2 велике собе, кухиње и остава из двориштa, радио, телефон, водовод (без купатила) и решо. Подесан за стан или канцеларију.

Лажни инжењер помоћу познатог трика дошао до радиоапарата

Полицији је поднео кривичну пријаву Марко Дослер, трговац из Новог Сада, власник фирме „Радио Лукс“, у Пашићевој улици бр. 31, против непознатог човека, који му је на преварен начин узео један радиоапарат марке „Сиера“, типа С. 81 А. бр. 340456, у вредности од 4500 динара. Непознати се претставио као инжењер. Пошто је погодио радио, рекао је да му га помоћник однесе на адресу Дубровачки пут 17 и да га преда станодавки с тим да по подне помоћник дође и радио монтира. Међутим, када је сутрадан помоћник дошао, у стану није затекао непознатог, који се, према изјави станодавке, иселио и собом однео радиоапарат. Непознати се претставио као дипломирани инжењер и овлашћени архитекта под именом Радо Петровић. Средњег је раста, затворене косе, избријаног лица, има мале црне бркове, носи лихт грао одело, беле ципеле, са жутим уметком, има црне наочаре против сунца

—О—

МАЛА ПОЛИЦИСКА ХРОНИКА

Поднела је пријаву Катица Јовановић, домаћица из Новог Сада, са станом Стражиловска, 19, против Назифа Боснића, из Гламоча, старог 40 година, радника-домара, који јој је утајио убрату кирију у суми од 8200 динара. Наређено је хапшење Боснића, који ће бити спроведен суду.

—o—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 11 јула.

ПШЕНИЦА; Бачка банатска и барања 78 2% 242, сремска и славонска 78 2% 239.

КУКУРУЗ: бели 192, жути 182.

Цене пшенице и кукуруза ногиране су са већ урачунатом маржом од 12 динара на основу Уредбе о максимирању цена и принудном откупу пшенице и кукуруза од 22 јуна 1940 год. (Службене новине бр. 141 од 24 јуна 1940 год.)

РАЖ: бачка и банатска 220—222.50

ЈЕЧАМ: бачки и сремски 212.50—215.

ЗОБ: сремска 238—240, славонска 238—240.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 365—375, број 2 342.50 — 352.50, број 5 322.50—332.50, број 6 302.50—312.50, број 7 272.50—282.50, број 8 175—180; 0гг и 0г сремско и славонско 365—375, број 2 337.50—347.50, број 5 317.50 — 327.50, број 6 297.50—307.50, број 7 267.50—277.50, број 8 175—180.

ГРИС: бачка и банат без врећа 390—400.

МЕКИЊЕ: бачке и сремске 162.50—165, банатске 160—162.50.

ГРАСУЉ: бачки и сремски, бели, без врећа 440—450

МАСТ: у кантама по 25 кг. брутто за нето 1860—1875.

ПРОМЕТ: 27 и по вагона пшенице и 12 вагона млинских производа.

Сутра 12 о. м. неће бити берз састанка.

ИЗГУБИО СЕ
црни кер дога; одазива се на назив Бенди. Ако га је неко нашао или видео, моли се да јави Трг Кнегиње Зорке, бр. 3. (1709)

РОЈАЛ

Сензационалан дупли програм

1. Гвоздена Шака

2. Благо краља Соломона

ОДЕОН

Бесмртно дело славног режисера Мурнау

ТАБУ

Љубавна прича са Хавајских острва

АПОЛО

ЕМИЛ ЈАНИНГС у филму

Др. Роберт Кох

РЕКС

Данас

Три ратна друга

Роберт Тајлор
Маргарет Суливан

УРАНИЈА

Од сутра. Дупли програм

1. Доломити у пламену

Лудвиг Кершнер, Франциска Кинц

2. Патрола на граници

Џорџ О'Бриен, Реј Витлеј

Извршн. бр. 128-1940

ПРОГЛАС О ЈАВНОЈ ДРАЖБИ

Потписани судски извршитељ у смислу §-а 225 зак. о извршн. и обезб. из 1930 год. овим објављује да ће услед одлуке Сремског суда у Бачкој Тополи донесене под број И. 336-1940 год. у корист тражиоца извршења Банов Мирка, пекара кога заступа др. Лустиг Золтан против извршеника у Бачкој Тополи за наплату 1985 дин. главнице и с. п. п. на јавној дражби продати покретнине које су пописане у пленидбеном записнику бр. И. III. 336-1940 год. и то 244 ком. сапуна, 16 кутија разне „Руф" чоколаде, 50 кго. ексера, мушких и женских чарапа, 1 вагу од 10 кг. са теговима, 3 пулта, 1 стелажу, вагу од 500 кг., 2 крмаче, 5 прасади, 80 мц букових дрва (отпадака) а процењене на 11.787 динара.

Јавна ће се дражба одржати на дан 25 јула 1940 у 15 час. после подне на лицу места у Бачкој Тополи у радњи извршенице.

Купац је дужан на основу § 230 зак. о извршењу и обезбеђењу из 1930 год. преузети купљену ствар и одмах исплатити.

Ствари које ће се продати на јавној дражби могу се разгледати у стану извршениковом у Б. Тополи у улици Краља Александра.

Запленене покретнине на основу § 230 зак. о извршењу и обезбеђењу из 1930 године неће се продати испод једне трећине процењене вредности.

Бачка Топола, 6 јула 1940 год.

Благоје Палић
судски извршитељ

Оглашујте у „Дан"-у

СПОРТ

И трећа утакмица између

Грађанског и Рапида

завршена је нерешено, 1:1 (1:1)

Рапид је коцком одређен за финалисту

За јучерашњу одлучну утакмицу између Грађанског и Рапида владало је велико интересовање не само у Суботици него и код свих наших спортиста. Исто као и оних 7000 гледалаца окупљених на игралишту Бачке и сви остали наши спортисти, и из најудаљенијих места, са нестрпљењем су очекивали резултат игре. Нажалост, и овога пута срећа нам није била наклоњена. Грађански је опет играо нерешено и чак ни у продужењу игре, са два пута по 15 минута, није успео да да победоносни гол. Тако је остало да се финалиста одреди коцком и — како нас је и у тој прилици срећа пратила са истом наклоношћу — за финале се квалификовао Рапид.

Оба тима наступила су у нешто измењеним поставама. Рапид у саставу: Радулеску, Сливак, Ленгерау, Костеа, Вецер трећи, Молдовеану, Флоријан, Синко, Баратки, Гаврилеску и Богдан, а Грађански у саставу: Урх, Брозовић, Белошевић, Цавић, Јазбиншек, Кокотовић, Плеше, Цимерманчић, Лешник, Антолковић и Матекало. Судио је мађарски судија Тихомери, објективно и добро.

О самој игри може се рећи, углавном, исто што и за прошлонедељну. Била је, углавном, равноправна, проткана на изменичним навалама оба тима, које су се обично завршавале већ у пољу одличних одбрана, које су као и прошлог пута биле далеко бољи делови својих тимова. Навале су и овога пута играле слабо. Нарочито навала Грађанског, док су Румуни, бар, били много пожртвованији. Код Грађанског су нарочито подбацили Матекало и Лешник који је пропустио неколико заиста идеалних шанса за постизавање голова.

Поготци су постигнути већ у првим минутима игре. Цимерманчић је у другом минуту првог полувремена затресао мрежу Румуна, те је тако Грађански повео са 1:0. Десет минута касније лево крило Рапида Богдан изједначио је и тај је резултат остао све до краја игре.

Друго полувреме прошло је у борби за победоносни гол. Оба тима пропустила су велики број шанса а нарочито Грађански, који чак није искористио и један пенал. У наставку игра је била монотона, јер играчи нису могли више да одрже жив темпо, те је резултат, до краја, остао непромењен.

Како је за овакав случај, према пропозицијама купа, предвиђено да се финалиста одреди коцком, то је јуче у 21 час извршено жребање. Коцка је одредила да у финале иде Рапид.

У недељу ће отпочети

утакмице за пехар новосадских малих клубова

Напредни новосадски другоразредни клуб, С. К. Ливничар, који је ове године имао много успеха у првенству, сада, након што му срећа није била склона у квалификационим утакмицама поклонио је један врло леп пехар за који ће се борити новосадски другоразредни клубови. Утакмице за овај пехар одиграваће се почев од 14 јула, а у такмичењу учествују следећи клубови: СК Ливничар, СК Трговачка омладина, НФК, СК Славија, СК Гвожђар, СК Рапид, СК Напред, СК Дунав, ЖСК., СК Ј. Макаби, сви из Новог Сада, те СК Зрињски из Петроварадина.

Сваке недеље одиграће се најмање две утакмице у Новом Саду (што ће зависити од броја слободних игралишта) и једна утакмица у Петроварадину. Утакмице се играју по једноставном бод-систему.

За организовање ових утакмица суделујући клубови изабрали су одбор који ће водити ово такмичење; за претседника изабран је претставник „Ливничара" г. инж. Херман Аст, за секретара је изабран члан СК Зрињског г. Звонимир Штајнер, а благајник је г. Мирко Беретка (СК Трг. омладина). Чланови су претставници осталих клубова.

Утакмице ће почети у недељу 14 јула са следећим распоредом:

у Новом Саду: игралиште ће се накнадно одредити.

у 7.30 часова СК Напред — СК Гвожђар,

у 9.15 часова СК. Славија — СК. Рапид.

У Петроварадину на игралишту Зрињског,

у 17.30 часова СК Ливничар — СК Зрињски.

Полуфинале кандидата за улазак у лигу

Као што је познато, прошле недеље је сарајевски Хајдук поново победио бањалучког Крајишника и тиме се квалификовао за даље коло такмичења за улазак у лигу. Следећи противник Хајдука је јабучка Југославија, која се одмах после победе над прваком новосадског потсавеза, пласирала у полуфинале и очекивала другог полуфиналисту.

Утакмица између Хајдука и Југославије одиграће се у Сарајеву, а судија ће бити Београђанин г. Бора Васиљевић. Како оба клуба располажу са одличним тимовима, а, поред тога видели смо како Југославија зна да се бори и на туђим теренима, док је Хајдук узастопно два пута победио Крајишника са високим резултатима, може се очекивати да ће овај сусрет дати налету и узбудљиву борбу за победу

Распоред утакмица словачких клубова за пехар

У недељу ће се одиграти ове утакмице словачких клубова за пехар: у Старој Пазови играју Штефаник и Трговачка омладина, суди г. Павле Борчанин; у Бачком Петровцу састаће се Словачки и Татра, суди г. Филип Комлош; а у Кисачу поделиће мегдан Татра са Словачким, суди г. Војислав Хуска.

Градски службеници-Полиција на игралишту „Карађорђе"

На Петровдан, у 17 часова, игра се на игралишту „Карађорђе" занимљива утакмица између градских и полициских службеника.

У тиму градских службеника појавиће се стари футбалски асови: Никола Поповић-Тата, Кричков, Јелкић (Цига) и „Клица"-Срећков. Судија ће бити познати новосадски спортски стручњак г. Милисав Младеновић.

Делегирање судија за квалификационе утакмице другоразредних

У недељу, 14 о. м. одиграће се реванш утакмице између кандидата за прелаз у први разред. За ове утакмице одређени су ове судије:

у Руми: СК Звезда — Семберија, суди г. Стојановић (Милновић);

у Врднику: Рудар — Словачки, суди г. Вајнберг (Гал);

у Новом Саду: Текстилни радник — Сремац, суди г. Добшински (Хари); и

у Жабљу: Трговачка омладина — Фрушкогорац, суди г. Никола Поповић (Рацков);

Слога и Цемент играју у Бачкој Паланци

Као што смо писали преосталу првенствену утакмицу паланачка Слога и беочински Цемент одиграће у недељу, 14 о. м., у Бачкој Паланци. За судију у овом сусрету одређен је г. Хајду.

МАЛИ ОГЛАСИ

ПРИМИО БИХ

дечка на учење фризерског заната, само из боље куће. Павле Ткалац, фризер Булевар Краљице Марије 14. (Палата Кроација). (1700)

ТРАЖИ СЕ

добра куварица која самостално кува, у већу породицу за одмах. Упитати Јована Суботића 21. Н. Сад. (1701)

100 ЈУТАРА БАЧВАНСКЕ ОРАНИЦЕ

првокласне, са лепо уређеним салашом за продају, цена 17.000 дин. по јутру, упитати „Посреднички биро" Нови Сад, Железничка 1. Тел. 21-51. (1702)

12 ГОДИНА ПОСТОЈЕЊА

колонијална и сигаретарска уведена радња продаје се услед добро подузећа, заједно са муштериским стоком. Упитати: огласни завод Кардош. (1705)

Власник за ДАН к. д.: Лазар АТАНАЦКОВИЋ, Краља Петра I, 9. Ротациона штампа: ДАН к. д., штампарско-издавачко предузеће, Краља Александра, 7